

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2022 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Skócia

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

Skóciában a szülő jogait és kötelezettségeit a „szülői felelősség és szülői jogok” (parental responsibilities and parental rights, PRR) kifejezéssel jelölik.

A gyermek feletti szülői felelősséget gyakorló személynek, amennyire lehetséges és a gyermek érdekeit szolgálva

- meg kell őriznie és elő kell mozdítania a gyermek egészségét, fejlődését és jólétét;
- a gyermek fejlődési szakaszának megfelelően irányítást és iránymutatást kell biztosítani a gyermek számára
- amennyiben a gyermek nem a szülővel él, rendszeres jelleggel személyes viszonyt és közvetlen kapcsolatot kell fenntartania a gyermekkel
- a gyermek törvényes képviselőjeként kell eljárnia.

Feladatai ellátása céljából az érintett jogok illetik meg. A szülői jogok a következők:

- a szülő együtt élhet a gyermekkel vagy más módon meghatározhatja annak lakóhelyét;
- a gyermek fejlődési szakaszának megfelelően ellenőrizheti, irányíthatja vagy orientálhatja a gyermek nevelését;
- amennyiben a szülő nem él együtt a gyermekkel, rendszeres jelleggel személyes viszonyt és közvetlen kapcsolatot tarthat fenn vele;
- a gyermek törvényes képviselőjeként járhat el.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek feletti szülői felelősséget?

A gyermek anyját automatikusan megilleti a PRR. A gyermek apját akkor illeti meg a PRR, ha:

- A fogantatás időpontjában vagy azt követően az anyával házasságban élt
- 2006. május 4-én vagy azt követően gyermeke születését az anyával közösen jelentette be
- Ő és az anya az előírt formában kitöltött és nyilvántartásba vetetett egy megállapodást (lásd a lenti 5. kérdésre adott választ)
- A bíróság azt biztosította számára.

A gyermekkel kapcsolatos érdekekkel rendelkező bármely személy kérheti a bíróságtól, hogy biztosítsa számára a PRR-t.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Igen. A bíróság a szülőtől eltérő személy számára PRR-t biztosíthat, vagy valamely személyt a gyermek gyámjának jelölhet ki.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

Ha a szülők elválnak vagy különválnak, ez önmagában nem hat ki arra, hogy ki rendelkezik PRR-rel. Ha a szülők nem tudnak megállapodni abban, hogy mi a legjobb gyermeküknek, egyikük vagy mindketten a bíróság döntését kérhetik. A bíróságnak az érintett gyermek jólétét kell legfontosabb szempontként figyelembe vennie. Csak akkor hozhat végzést, ha ez jobb helyzetet eredményez a gyermek számára, mint a végzés elmaradása. A bíróságnak a gyermek életkorát és érettségét figyelembe véve tekintettel kell lennie a gyermek által kifejezni kívánt bármilyen álláspontra is.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

Amennyiben a megállapodás PRR-t biztosít az apa részére, a megállapodást ahhoz, hogy az joghatásokat váltson ki, az előírt formába kell foglalni és nyilvántartásba kell vetetni. A formanyomtatvány a [skót kormány weboldalán](#) érhető el.

A megállapodást minden szülőnek egy olyan tanú jelenlétében kell aláírnia, aki legalább 16 éves és akinek szintén alá kell írnia a megállapodást. Ugyanaz a személy mindkét aláírást tanúsíthatja. A megállapodást nyilvántartásba kell venni a Books of Council and Session-ben (bírósági nyilvántartás): ennek során az anya megőrzi azt a PRR-t, amellyel a megállapodás aláírásakor rendelkezett.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Számos „alternatív vitarendezési” módszer létezik. Ezek közé tartoznak a következők:

- Családi közvetítés (ilyenkor a közvetítő lehetőséget biztosít a családtagok számára, hogy beszéljenek aggodalmaikról, feltárják a lehetőségeket és megállapodnak a továbbiakban)
- Ügyvédi közvetítés (ilyenkor a közvetítő ügyvéd, akinek közvetítői képzése is van)
- Választottbíráskodás (ilyenkor a felek megállapodnak egy „választottbíró” kijelölésében, aki eldönti a jogvitát, a feleket pedig köti a választottbíró döntése)
- Jogi együttműködés (ilyenkor mindkét félnek van ügyvédje és az ügyvédek megállapodnak abban, hogy megpróbálják bíróságon kívül rendezni a jogvitát)

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A bíró az alábbiakkal kapcsolatban hozhat végzéseket:

- szülői felelősség
- szülői jogok
- gyámság
- a gyermek tulajdonának kezelése.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A gyermek vonatkozásában PRR-rel rendelkező minden személyt be kell vonni az e gyermeket érintő döntésekbe. Amennyiben csak egy szülő rendelkezik PRR-rel, e szülő a másik szülővel való konzultáció nélkül dönthet minden kérdésben.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

Amennyiben mindkét szülő teljes PRR-rel rendelkezik egy adott gyermeket illetően, mindkettőjüknek joga van együtt élni a gyermekkel vagy más módon meghatározni annak lakóhelyét. Ha a gyermek az egyik szülővel él, a másik szülőnek joga van ahhoz, hogy rendszeres jelleggel személyes viszonyt és közvetlen kapcsolatot tartson fenn a gyermekkel.

Az általános elv az, hogy amennyiben lehetséges, mindkét szülőnek hozzá kell járulnia a gyermek felneveléséhez, ha ez kivihető és a gyermek érdekét szolgálja. Amennyiben a szülők nem tudnak megállapodni, a bíróság határozhatja meg, hogy kinél tartózkodik a gyermek és mikor. A bíróság azt is elrendelheti, hogy a gyermek különböző időpontokban különböző személyeknél tartózkodjon.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

i. A szülői felelősséggel kapcsolatos kereset mind a Court of Session (legfelsőbb polgári bíróság), mind a Sheriff Court (körzeti bíróság) előtt megindítható. A kérelem rendes bontóperben vagy különválási perben is benyújtható.

ii. A bíróság megválasztása személyes döntés kérdése. Amennyiben ilyen bontóper vagy különválási per nincs folyamatban, a Court of Session (legfelsőbb polgári bíróság) hatáskörébe tartozik a szülői felelősséggel kapcsolatos végzésre irányuló kérelem, ha a gyermek szokásos tartózkodási helye Skóciában van, és a Sheriff Court (körzeti bíróság) hatáskörébe tartozik az ilyen kereset elbírálása abban az esetben, ha a gyermek szokásos tartózkodási helye abban a körzetben van, ahol a bíróság földrajzilag található. A [Scottish Courts and Tribunals Service \(skót bírósági és törvényszéki szolgálat\) weboldala](#) tartalmaz egy térképet, amelyen látható a bíróságok elhelyezkedése és amely tartalmazza azok címét és elérhetőségeit.

iii. A szülői felelősséggel és jogokkal kapcsolatos kérelmet a Court of Session (legfelsőbb polgári bíróság) esetében Summons (idézés), a Sheriff Court (körzeti bíróság) esetében Initial Writ (kezdőirat) formájában kell benyújtani. Ahogy a bontóperek esetében is, minden bíróság saját szabállyal rendelkezik, amely meghatározza, hogy az ilyen kérelmet milyen formában kell benyújtani. Lásd a [válás](#) oldalon a 11.6. pontot.

Alaki szabályok és okiratok

iv. Mindkét bíróságon illetéket kell fizetni az ilyen kérelem benyújtása után. Az esetleges illetékmentességeket illetően lásd a [válás](#) oldalon a 11.8. pontot.

v. Minden ilyen kérelem típus esetében be kell nyújtani a gyermek születési anyakönyvi kivonatát. A bíróság fénymásolatot, illetve rövidített igazolást nem fogad el.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

Az ilyen típusú kérelmek esetében nem áll rendelkezésre egyszerűsített eljárás. A [válás](#) oldalon a 11.6. pontban hivatkozott szabályok határozzák meg az eljárást. Amennyiben szükségesnek ítélik, ideiglenes intézkedést lehet kérni.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben tanácsadás és támogatás a szokásos állami pénzügyi vizsgálatok mellett érhető el. A polgári jogi költségmentesség rendelkezésre áll szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben is, az anyagi jogosultság, az észszerűség és a megfelelő indok három szokásos állami vizsgálata alapján.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Igen.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A bírósági végzés teljesítésének elmaradása esetén ugyanazon kereset keretében lehet eljárást indítani. A teljesítés elmaradása esetén contempt of court (bíróság megsértésével kapcsolatos) eljárásra kerülhet sor.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

Amennyiben másik tagállamban hozott ítélet végrehajtását kívánja kérni, a kérdéskört (az általában „Brüsszel IIa” rendelet néven ismert) 2201/2003/EK tanácsi rendelet szabályozza. A gyermekkel kapcsolatos szülői felelősség gyakorlásáról szóló, más tagállamban hozott ítélet akkor hajtható végre Skóciában, ha (1) erre irányuló kérelmet nyújtottak be, és (2) ennek következtében az ítéletet Skóciában végrehajthatónak nyilvánították.

A kérelem benyújtására irányuló eljárást a skót jog szabályozza. A kérelmet a Court of Session-höz (legfelsőbb polgári bíróság) kell benyújtani és ahhoz meghatározott (a „Brüsszel IIa” rendeletben előírt) okiratokat kell csatolni. Valószínűleg célszerű ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást igénybe venni.

A „Brüsszel IIa” rendelet alapján bizonyos ítéletek végrehajthatóvá nyilvánítás nélkül végrehajthatók más tagállamokban.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Amennyiben másik tagállamban hozott ítélet elismerését kívánja kifogásolni, a kérdéskört (az általában „Brüsszel IIa” rendelet néven ismert) 2201/2003/EK tanácsi rendelet szabályozza. A „Brüsszel IIa” rendelet felsorolja azokat az indokokat, amelyek alapján az ítélet nem ismerhető el.

A kérelmet a skót jog által meghatározott eljárásnak megfelelően kell benyújtani. A kérelmet a Court of Session-höz (legfelsőbb polgári bíróság) kell benyújtani és ahhoz meghatározott (a „Brüsszel IIa” rendeletben előírt) okiratokat kell csatolni. Valószínűleg célszerű ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást igénybe venni.

A „Brüsszel IIa” rendelet alapján bizonyos ítéletek végrehajthatóvá nyilvánítás nélkül végrehajthatók és elismerésben részesülnek más tagállamokban.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

Ha a skóciai bíróság rendelkezik joghatósággal, általában a skót jogot alkalmazza. Ha a fél úgy véli, hogy egy adott kérdést a skót jogtól eltérő releváns külföldi jog szabályozhat, e jogot bizonyítani kell. Elképzelhetők olyan különleges körülmények, amelyek között a felek valamelyik külföldi jogra hivatkozik: e körülmények között a skót bíróság ezt figyelembe veheti.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

The logo for 'Your Europe', consisting of a blue smiley face icon above the word 'Your' in a blue script font, and the word 'Europe' in a bold blue sans-serif font below it.

This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 09/08/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.